

Klimat- och näringslivsdepartementetStatens energimyndighet
Box 310
631 04 Eskilstuna

Uppdrag att ta fram underlag inför genomförandet av artikel 8, 10 och delar av artikel 24 i det omarbetade direktivet för energieffektivitet

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att ta fram underlag inför Sveriges genomförande av artikel 8 ”Energisparkrav”, artikel 10 ”Alternativa policyåtgärder” och delar av artikel 24 ”Stärkande och skydd av utsatta kunder och minskande av energifattigdom” i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning), det omarbetade direktivet om energieffektivitet.

I uppdraget ingår att Energimyndigheten ska genomföra följande:

- 1 Beräkna de nya årliga ackumulerade energibesparingar i slutanvändningsledet som följer av energi- och koldioxidskatten och hur de bidrar till besparingskraven i artikel 8.1b). Beräkningarna ska utgå från relevanta delar i bilaga V och ta hänsyn till artikel 8.5 och 8.14.
- 2 Föreslå en eller flera metoder för att beräkna de nya årliga ackumulerade energibesparingarna i slutanvändningsledet som minst motsvarar besparingskraven i artikel 8.1b). Energibesparingarna ska omfatta alla energibärare och följa av befintliga styrmedel. Metoden/metoderna ska utformas så att det inte ges utrymme för dubbelräkning av energibesparingarna.
- 3 Utifrån de metoder som föreslås enligt punkt 2, beräkna de nya årliga ackumulerade energibesparingarna i slutanvändningsledet som minst motsvarar besparingskraven i artikel 8.1b). Energibesparingarna ska

omfatta alla energislag och följa av befintliga styrmedel. Beräkningarna ska utgå från relevanta delar i bilaga V och ta hänsyn till artikel 8.5 och 8.14.

- 4 Om befintliga styrmedel inte uppfyller det årliga nationella energisparkravet, ska förslag lämnas på eventuella kompletterande samhällsekonomiskt kostnadseffektiva åtgärder som kan behövas för att det årliga nationella energibesparingskravet ska uppnås. Sådana kompletterande åtgärder ska inte omfatta förslag på skatteområdet. Förslagen bör i första hand utgå från de analyser som gjorts inom ramen för uppdraget att analysera en effektivare användning av energi, effekt och resurser för att underlägga elektrifieringen (I2022/01393). Redovisningen ska innehålla de ekonomiska och övriga konsekvenserna, exempelvis samhällsekonomiska konsekvenser, som förslagen kan medföra.
- 5 Analysera huruvida Sverige bör tillämpa hela eller delar av artiklarna 8.6 och 8.8.
- 6 Analysera och lämna förslag på hur begreppet energifattigdom enligt artikel 2.52 kan mätas och följas upp. Förslaget ska beakta indikatorerna i artikel 8.3a-d och EU-kommissionens rekommendationer (EU) 2020/1563 av den 20 oktober 2023 och (EU) 2023/2407 av den 14 oktober 2020 om energifattigdom. I analysen ingår att sätta begreppet energifattigdom i relation till begreppet utsatta kunder som finns i artikel 28 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU.
- 7 Analysera om olika finansieringsmöjligheter inom EU ställer krav på att medlemsstater har en definition av energifattigdom för att kunna ta del av dessa medel.
- 8 Analysera om det finns ett befintligt nätverk som skulle kunna uppfylla kraven i artikel 24.4. Om det saknas ett sådant befintligt nätverk, analysera och lämna förslag på hur ett nätverk skulle kunna formuleras och vilken myndighet som i sådana fall borde ansvara för nätverket. Analysen ska innehålla en kostnadsuppskattning för de olika alternativen.

Vid genomförande av punkterna 6–8 ska Energimyndigheten vid behov inhämta synpunkter från Energimarknadsinspektionen. Vid genomförande

av punkt 4 ska Energimyndigheten inhämta synpunkter från Boverket om förslag till kompletterande åtgärder riktas mot byggnadsbeståndet.

Energimyndigheten ska senast den 17 april 2024 lämna en delredovisning innehållande underlag för punkterna 1 och 5. Energimyndigheten ska senast den 22 december 2024 slutredovisa uppdraget i resterande delar. Redovisningarna ska lämnas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Det omarbetade direktivet om energieffektivitet innehåller flera nya artiklar samt ändringar och tillägg i befintliga artiklar. Detta uppdrag är avgränsat till att gälla underlag till genomförandet av artikel 8 ”Energisparkrav”, artikel 10 ”Alternativa policyåtgärder” och delar av artikel 24 ”Stärkande och skydd av utsatta kunder och minskande av energifattigdom”.

Det omarbetade direktivet om energieffektivitet innebär en ökad ambitionsnivå när det gäller medlemsländernas bindande nationella energibesparingskrav. Mellan 1 januari 2021 – 31 december 2030 höjs de nya nationella kraven på årliga energibesparingar från 0,8 procent till i genomsnitt 1,5 procent för perioden med stegvisa höjningar enligt nedan.

- 0,8 % av den årliga slutliga energianvändningen från och med den 1 januari 2021 till och med den 31 december 2023, som genomsnitt för den senaste treårsperiod som föregår den 1 januari 2019.
- 1,3 % av den årliga slutliga energianvändningen från och med den 1 januari 2024 till och med den 31 december 2025, som genomsnitt för den senaste treårsperiod som föregår den 1 januari 2019.
- 1,5 % av den årliga slutliga energianvändningen från och med den 1 januari 2026 till och med den 31 december 2027, som genomsnitt för den senaste treårsperiod som föregår den 1 januari 2019.
- 1,9 % av den årliga slutliga energianvändningen från och med den 1 januari 2028 till och med den 31 december 2030, som genomsnitt för den senaste treårsperiod som föregår den 1 januari 2019.

Medlemsstaterna ska uppnå de energibesparingar som krävs enligt punkt 1 i artikel 8, antingen genom att inrätta ett kvotpliktsystem för energieffektivitet som avses i artikel 9 eller genom att anta alternativa policyåtgärder som avses i artikel 10. Medlemsstaterna får kombinera ett kvotpliktsystem för

energieffektivitet med alternativa policyåtgärder. Medlemsstaterna ska säkerställa att de energibesparingar som följer av de policyåtgärder som avses i artiklarna 9, 10 och 30.14 beräknas i enlighet med bilaga V. Regeringens inriktning är att direktivet ska genomföras på ett kostnadseffektivt sätt och åtgärder ska därmed inte överstiga energisparkravets nivåer.

Energimyndigheten har vid två tillfällen utrett möjligheterna för ett kvotpliktssystem för energieffektivitet och kommit fram till att ett sådant system inte bör införas i Sverige (Statens energimyndighet (2010) Vita certifikat – något för Sverige? ER 2010:34 och Statens energimyndighet (2012) Konsekvenser av kvotplikt för energieffektivisering. Kan ett svenskt kvotpliktssystem ge mindre energianvändning? ER 2012:07). Vid Sveriges genomförande av rådets och Europaparlamentets direktiv om energieffektivitet (2012/27/EU) beslutades att Sverige skulle uppfylla energisparkravet genom alternativa åtgärder.

Begreppet energifattigdom infördes på EU-nivå 2009 genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG. Syftet med begreppet har sedan dess breddats till att också inkludera en rättvis energiomställning. Den senaste rättsliga utvecklingen genom 55 %-paketet innebär att en övergripande strategi läggs fram för att ta itu med de bakomliggande orsakerna till energifattigdom. I och med paketet infördes en första unionsomfattande definition av begreppet energifattigdom i det omarbetade direktivet om energieffektivitet tillsammans med bestämmelser om prioritering av åtgärder för energieffektivitet och renovering av byggnader bland energifattiga grupper och andra utsatta grupper.

I EU-kommissionens rekommendationer (EU) 2020/1563 av den 20 oktober 2023 och (EU) 2023/2407 av den 14 oktober 2020 om energifattigdom ges vägledning om energifattigdom samt om definitionen av vad som utgör ett betydande antal hushåll som drabbats av energifattigdom. I det omarbetade direktivet om energieffektivitet och i rekommendationerna identifieras ett antal indikatorer för energifattigdom bland vilka medlemsstaterna kan välja dem som är tillgängliga och relevanta för att identifiera energifattigdom på deras territorium på ett sätt som återspeglar olika aspekter av energifattigdom, och använda alternativa datauppsättningar för att återspegla lokala förhållanden.

I dagsläget särskiljer inte Sverige energifattigdom från fattigdom generellt. Således används inte begreppet energifattigdom i Sverige och några särskilda målsättningar finns inte. I och med det omarbetade direktivet om energieffektivitet har det på nytt blivit aktuellt att se över den bedömningen.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Sandra Lennander

Kopia till:

Finansdepartementet/BA, SKA/S2, OFA/KO och SFÖ
Socialdepartementet/SAM och A
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/BB och US
Boverket
Energimarknadsinspektionen